

СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

23.12.2021 № 70/154-р/к

Справа № 1/03-82-19

м. Харків

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

У ході здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, на виконання доручення голови Антимонопольного комітету України від 12.03.2019 № 13-01/236 встановлено, що Зміївська районна рада (надалі – Райрада), встановивши рішенням від 13.04.2017 № 491-VII "Про встановлення тарифів на послуги з вивезення твердих, рідких та великогабаритних відходів для КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" ЗМІЇВСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ" завищені тарифи на послуги з вивезення твердих, рідких, великогабаритних побутових відходів, які надавало КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЗМІЇВ-СЕРВІС" ЗМІЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЧУГУЇВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (попереднє найменування юридичної особи - КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЗМІЇВ-СЕРВІС" ЗМІЇВСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ) (надалі – КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС"), легітимувала вчинення ним порушень законодавства про захист економічної конкуренції, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку.

Так, займаючи монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з вивезення побутових відходів на території населених пунктів, які були підпорядковані Зміївській міській раді, Зідківській селищній раді, Задонецькій, Лиманській, Борівській, Чемужівській, Таранівській, Тимченківській, Соколівській, Геніївській, Нижньобишкінській, Бірківській, Шелудьківській, Скрипаївській сільським радам, КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" сформувало тарифи на:

- послуги з вивезення твердих побутових відходів із завищеними розмірами адміністративних витрат, витрат із збуту послуг;
- послуги з вивезення рідких побутових відходів із завищеними розмірами адміністративних витрат, витрат із збуту послуг, рівнем рентабельності;

- послуги з вивезення великогабаритних побутових відходів із завищеними розмірами адміністративних витрат, витрат із збуту послуг.

За результатами розгляду справи № 1/03-82-19 такі дії Райради визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме, легітимації вчинення КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – адміністративна колегія Відділення), розглянувши матеріали справи № 1/03-82-19, та подання першого відділу досліджень і розслідувань від 06.12.2021 № 70-03/614-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 11.06.2019 № 100-рп/к розпочато розгляд справи № 1/03-82-19 за ознаками вчинення Райрадою порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме, легітимації вчинення КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринках послуг з вивезення побутових відходів шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на цих ринках (надалі – Справа).
- (2) Відповідно до пункту 7.6 розпорядження Голови Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 07 травня 2020 р. № 5-рп) змінено з 02 червня 2020 року найменування Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України на Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення).
- (3) Листом від 07.12.2021 № 70-02/1-10128 Райраді направлено копію подання з попередніми висновками у Справі.

2. Відповідач

- (4) Відповідачем у Справі є Райрада, ідентифікаційний код – 25190272, місцезнаходження: 63404, Харківська обл., м. Зміїв, вул. Адміністративна, 9.
- (5) Основним видом діяльності Райради є державне управління загального характеру (код за КВЕД – 84.11).
- (6) Відповідно до статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Райрада входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, у межах повноважень, визначених Конституцією України, цим та іншими законами, а також повноважень, переданих їм сільськими, селищними, міськими радами.

3. Нормативно-правове регулювання

- (7) Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюється Антимонопольним комітетом України.
- (8) Таким чином, органи Антимонопольного комітету України здійснюють державний контроль за створенням конкурентного середовища у сфері надання житлово-комунальних послуг на засадах пріоритету прав споживачів.
- (9) Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-VI (надалі - Закон України «Про житлово-комунальні послуги») комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газопостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, встановленому законодавством.
- (10) Згідно зі статтею 1 Закону України "Про відходи":
 - послуги з поводження з побутовими відходами - послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування;
 - побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;

- тверді відходи - залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням;

- послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування.

- (11) Пунктом 2 Правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 (надалі – Правила), передбачено, що великогабаритні відходи - тверді відходи, розміри яких перевищують 50 х 50 х 50 сантиметрів, що не дає змоги розмістити їх у контейнерах об'ємом до 1,1 куб. метра.
- (12) Рішенням виконавчого комітету Зміївської міської ради від 18.11.2016 № 109 "Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Зміївської міської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Зміївської міської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії з визначення виконавців послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів на території Зміївської міської ради від 14.11.2016 № 2.
- (13) Рішенням виконавчого комітету Зміївської міської ради від 18.11.2016 № 110 "Про визначення виконавця послуг з вивезення рідких побутових відходів на території Зміївської міської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення рідких побутових відходів на території Зміївської міської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії з визначення виконавців послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів на території Зміївської міської ради від 14.11.2016 № 3.
- (14) Рішенням Задонецької сільської ради Зміївського району Харківської області від 13.04.2018 "Про визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території населених пунктів Задонецької сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території населених пунктів Задонецької сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 22.03.2018 № 2. Договір від 16.04.2018 зі строком дії до 16.04.2023.
- (15) Листом від 11.03.2021 № 02-22/73 (вх. від 17.03.2021 № 1379) виконавчий комітет Слобожанської селищної ради Чугуївського району Харківської області повідомив Відділення, що протягом, зокрема, 2017 року послуги з вивезення твердих побутових відходів на території Лиманської сільської ради надавало КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС".
- (16) Рішенням виконавчого комітету Лиманської сільської ради від

30.03.2018 № 12 "Про визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території Лиманської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території Лиманської сільської ради строком на 5 років на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 12.03.2018. Договір від 30.03.2018 зі строком дії до 30.03.2023.

- (17) Рішенням Борівської сільської ради Зміївського району Харківської області від 25.05.2018 № 288-VII "Про визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території Борівської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території Борівської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 24.05.2018 № 2. Договір від 01.06.2018 зі строком дії до 01.06.2023.
- (18) Рішенням Чемужівської сільської ради Зміївського району Харківської області від 22.03.2018 № 401-VII "Про визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території Чемужівської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території Чемужівської сільської ради строком на 5 років на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 20.03.2018 № 2.
- (19) Рішенням Таранівської сільської ради Зміївського району Харківської області від 31.10.2016 № 261-VII "Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Таранівської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Таранівської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 17.10.2016 № 2.
- (20) Рішенням Таранівської сільської ради Зміївського району Харківської області від 27.04.2018 № 600-VII "Про визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території Таранівської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території Таранівської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 29.03.2018. Договір від 30.04.2018 зі строком дії до 30.04.2023.
- (21) Рішенням Тимченківської сільської ради Зміївського району Харківської області від 22.07.2016 № 124-VII "Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Тимченківської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Тимченківської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 01.07.2016 № 2.
- (22) Рішенням Тимченківської сільської ради Зміївського району Харківської області від 11.04.2018 № 357-VII "Про визначення виконавця послуг з

вивезення побутових відходів на території Тимченківської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території Тимченківської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 03.04.2018 № 2. Договір від 12.04.2018 № 1 зі строком дії до 12.04.2023.

- (23) Рішенням Соколівської сільської ради Зміївського району Харківської області від 13.04.2018 № 332 "Про визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території Соколівської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території Соколівської сільської ради строком на 5 років на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 28.03.2018 № 2. Договір від 13.04.2018 зі строком дії до квітня 2022 року.
- (24) Рішенням Геніївської сільської ради Зміївського району Харківської області від 30.03.2017 № 16 "Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Геніївської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Геніївської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 29.03.2017 № 2.
- (25) Рішенням Геніївської сільської ради Зміївського району Харківської області від 29.05.2018 № 314-VII "Про визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території Геніївської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території Геніївської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 25.05.2018.
- (26) Рішенням Нижньобишкінської сільської ради Зміївського району Харківської області від 23.09.2016 № 119-VII "Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Нижньобишкінської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Нижньобишкінської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 17.08.2016 № 2.
- (27) Рішенням Нижньобишкінської сільської ради Зміївського району Харківської області від 22.05.2018 № 397-VII "Про визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території Нижньобишкінської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території Нижньобишкінської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 04.05.2018 № 2. Договір від 23.05.2018 зі строком дії до 22.05.2023.

- (28) Відповідно до пункту 6 рішення Бірківської сільської ради Зміївського району Харківської області від 12.12.2017 № 633-VII "Про організацію та проведення конкурсу з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території сіл Бірківської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" до визначення виконавця послуги з вивезення побутових відходів на території сіл Бірківської сільської ради забезпечити надання вищевказаних послуг у селі Бірки, селі Залізничні Бірки та селі Першотравневе.
- (29) Рішенням Бірківської сільської ради Зміївського району Харківської області від 20.02.2019 № 1003-VII "Про затвердження протоколів № 1 та № 2 засідання комісії з питань визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів з території Бірківської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території Бірківської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколів засідань конкурсної комісії від 11.02.2019 № 1 та № 2. Договір від 12.02.2019 № 1 зі строком дії до 11.02.2024.
- (30) Рішенням виконавчого комітету Зідківської селищної ради Зміївського району Харківської області "Про призначення КП "ЗМІЇВ-БЛАГОУСТРІЙ" виконавцем послуг по вивозу твердих і рідких побутових відходів на території Зідківської селищної ради" від 26.01.2011 № 2 КП "ЗМІЇВ-БЛАГОУСТРІЙ" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих і рідких побутових відходів на території житлових будинків приватної власності та об'єктів державної і комунальної власності смт Зідки.
- (31) У зв'язку з реорганізацією КП "ЗМІЇВ-БЛАГОУСТРІЙ" рішенням виконавчого комітету Зідківської селищної ради Зміївського району Харківської області від 27.09.2013 № 66 внесено зміни до вищезазначеного рішення від 26.01.2011 № 2, а саме виконавцем послуг з вивезення твердих і рідких побутових відходів на території Зідківської селищної ради визначено КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС".
- (32) Рішенням Зідківської селищної ради Зміївського району Харківської області від 30.01.2018 № 01 "Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Зідківської селищної ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Зідківської селищної ради на підставі проведеного конкурсу.
- (33) Рішенням Зідківської селищної ради Зміївського району Харківської області від 21.02.2019 № 10 "Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Зідківської селищної ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Зідківської селищної ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 11.02.2019. № 2 строком на 5 років. Договір від 22.02.2019 зі строком дії до 21.02.2024.

- (34) Рішенням виконавчого комітету Шелудьківської сільської ради Зміївського району Харківської області від 22.02.2018 № 06 "Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Шелудьківської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Шелудьківської сільської ради.
- (35) Рішенням виконавчого комітету Шелудьківської сільської ради Зміївського району Харківської області від 29.03.2019 № 09 "Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Шелудьківської сільської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Шелудьківської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 11.03.2019 № 2 строком на 5 років, договір від 29.03.2019 зі строком дії до 29.03.2023.
- (36) Рішенням виконавчого комітету Скрипаївської сільської ради Зміївського району Харківської області від 28.03.2017 № 17 "Про визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Скрипаївської ради" КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" визначено виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Скрипаївської сільської ради на підставі проведеного конкурсу та протоколу засідання конкурсної комісії від 28.03.2017 № 2.
- (37) Також КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" надавало послуги з вивезення твердих побутових відходів на території Скрипаївської сільської ради на підставі укладеного між ними договору про надання послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Скрипаївської сільської ради від 20.07.2018. Листом від 15.03.2021 № 74 (вх. від 19.03.2021 № 1453) виконавчий комітет Слобожанської селищної ради Чугуївського району Харківської області повідомив Відділення, що КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" надає послуги з вивезення твердих побутових відходів на території Скрипаївської сільської ради на підставі договору про надання послуг з вивезення твердих побутових відходів на території Скрипаївської сільської ради від 20.07.2018.
- (38) Листом від 17.04.2019 № 263 (вх. № 2970) КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" повідомило Відділення, що протягом 2017-2018 років та січня-квітня 2019 року послуги з вивезення твердих побутових відходів воно надавало на території населених пунктів, які були підпорядковані Зміївській міській раді, Зідківській селищній раді, Задонецькій, Лиманській, Борівській, Чемужівській, Таранівській, Тимченківській, Соколівській, Геніївській, Нижньобишкінській, Бірківській, Шелудьківській, Скрипаївській сільським радам.
- (39) Також вищезазначеним листом КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" зазначило, що послуги з вивезення великогабаритних побутових відходів воно надавало на території Зміївської міської ради, а з вивезення рідких побутових відходів не систематично, а за заявкою споживача, – на

території населених пунктів, які були підпорядковані Зміївській міській раді, Зідківській селищній раді, Задонецькій, Лиманській, Борівській, Чемужівській, Таранівській, Тимченківській, Соколівській, Геніївській, Нижньобишкінській, Бірківській, Шелудьківській, Скрипаївській сільським радам.

- (40) У ході проведених Відділенням досліджень ринків послуг з вивезення побутових відходів встановлено, що інші суб'єкти господарювання, які діяли б на ринках послуг з вивезення побутових відходів на території вищезазначених населених пунктів, відсутні.
- (41) Послуги з вивезення побутових відходів у розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" є товаром.
- (42) Товарними межами ринку є послуги з вивезення твердих побутових відходів, послуги з вивезення рідких побутових відходів, послуги з вивезення великогабаритних відходів, які не є взаємозамінними з іншими видами послуг, оскільки споживачі цих послуг не можуть обрати інші послуги на заміну.
- (43) Територіальними межами ринку визначено територію населених пунктів, які були підпорядковані Зміївській міській раді, Зідківській селищній раді, Задонецькій, Лиманській, Борівській, Чемужівській, Таранівській, Тимченківській, Соколівській, Геніївській, Нижньобишкінській, Бірківській, Шелудьківській, Скрипаївській сільським радам (надалі – Територіальні межі).
- (44) Бар'єрами вступу на ринки послуг з вивезення побутових відходів є, зокрема:
 - адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю визначення виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту;
 - значні фінансові витрати на придбання спеціально обладнаних транспортних засобів для збирання та перевезення твердих побутових відходів або необхідність укладання договору оренди такого транспортного засобу;
 - значні фінансові витрати на придбання (оренду) та утримання сміттєсортувальних ліній для перероблення твердих побутових відходів.
- (45) Враховуючи наведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" у період, зокрема, з 01.05.2017 по 30.04.2019 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з вивезення побутових відходів в Територіальних межах.
- (46) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень органів місцевого самоврядування належать встановлення цін/тарифів на комунальні

послуги відповідно до закону.

- (47) Частиною другою статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.
- (48) Згідно з пунктом 37 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виключно на пленарних засіданнях районної ради вирішуються питання встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги, які надаються підприємствами, що перебувають у спільній власності територіальних громад, представництво інтересів яких здійснює відповідна районна рада.
- (49) Механізм формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів визначено Порядком формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2006 № 1010, зокрема, в редакції, що діяла до 01.05.2019 (надалі – Порядок).

Відповідно до пункту 2 Порядку тарифи на послуги - грошовий вираз витрат із збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізації, знешкодження та захоронення 1 куб. метра або 1 тонни (за наявності вагового обладнання) побутових відходів, розрахований на основі економічно обґрунтованих планованих витрат, витрат на відшкодування витрат, планованого прибутку та податку на додану вартість.

Пунктом 8 Порядку передбачено, що тарифи на послуги визначаються окремо за кожною операцією поводження з побутовими відходами та за видами побутових відходів (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, небезпечні).

Згідно з пунктом 34 Порядку тарифи формуються для трьох груп споживачів - населення, бюджетних установ, інших споживачів. Групи споживачів визначаються на основі оцінки економічної обґрунтованості розподілу витрат між групами споживачів.

4. Обставини справи.

- (50) КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" листом від 21.02.2017 № 86 звернулося до Райради з проханням зміни тарифів на послуги з вивезення твердих, рідких, великогабаритних побутових відходів, розрахованих ним відповідно до Порядку № 1010.
- (51) Розглянувши матеріали, подані КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС", Райрада рішенням від 13.04.2017 № 491-VII (надалі – Рішення № 491-VII) встановила тарифи на послуги з вивезення побутових відходів для КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС", а саме:

- 1) на послуги з вивезення твердих побутових відходів у розмірі:
- 85,82 грн/м³ для населення;

- 93,03 грн/м³ для бюджетних установ;

- 118,23 грн/м³ для інших споживачів;

2) на послуги з вивезення рідких побутових відходів у розмірі:

- 109,73 грн/м³ для населення;

- 132,55 грн/м³ для бюджетних установ;

- 170,73 грн/м³ для інших споживачів;

3) на послуги з вивезення великогабаритних відходів у розмірі:

- 116,69 грн/м³ для населення;

- 127,12 грн/м³ для бюджетних установ;

- 163,65 грн/м³ для інших споживачів.

(52) Відповідно до пункту 4 Рішення № 491-VII вказані тарифи набули чинності з 01.05.2017.

(53) Згідно з пунктом 2 Порядку № 1010 планована виробнича собівартість послуг з вивезення побутових відходів - прямі матеріальні витрати, прямі витрати з оплати праці, інші прямі витрати, змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати;

Відповідно до пункту 15 Порядку № 1010 адміністративні витрати включаються до тарифів у розмірі, що не перевищує 15 відсотків планованої виробничої собівартості. Темпи зростання адміністративних витрат не повинні перевищувати визначеного рівня інфляції.

Пунктом 17 Порядку № 1010 передбачено, що Витрати із збуту послуг включаються до тарифів у розмірі, що не перевищує 5 відсотків планованої виробничої собівартості послуг.

Згідно з пунктом 21 Порядку № 1010 рівень рентабельності формується з урахуванням необхідності сплати податку на прибуток підприємств та спрямування частини отриманого прибутку на технічне переоснащення підприємств і не повинен перевищувати в цілому по підприємству 12 відсотків, а для категорій споживачів - бюджетних установ та інших споживачів - не повинен перевищувати 15 та 50 відсотків відповідно.

(54) Листами від 16.05.2019 № 361 (вх. від 17.05.2019 № 3538) та від 14.05.2019 № 01-38/342 (вх. від 21.05.2019 № 3598) КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" та Райрада відповідно надали до Відділення, зокрема, калькуляції витрат, які включені до вищезазначених тарифів на послуги з вивезення побутових відходів.

(55) Так, вказані калькуляції містять, зокрема, наступні статті витрат, які відображено у таблиці № 1.

Таблиця № 1

Статті витрат	Планові витрати	
	всього (тис. грн)	на 1 м. куб. (грн)
послуги з вивезення твердих побутових відходів		
прямі витрати	2668,80	47,657
загальновиробничі витрати	497,20	8,879
виробнича собівартість	3166,00	56,536
адміністративні витрати	511,00	9,125
витрати зі збуту послуг	196,80	3,514
послуги з вивезення рідких побутових відходів		
прямі витрати	221,80	105,619
загальновиробничі витрати	27,70	13,190
виробнича собівартість	249,50	118,810
адміністративні витрати	41,80	19,905
витрати зі збуту послуг	19,60	9,333
рентабельність (для бюджетних установ) – 20,8 %		22,82
рентабельність (для інших споживачів) – 55,59 %		61,00
послуги з вивезення великогабаритних відходів		
прямі витрати	563,00	42,652
загальновиробничі витрати	260,90	19,765
виробнича собівартість	823,90	62,417
адміністративні витрати	251,30	19,038
витрати зі збуту послуг	93,50	7,083

(56) Втім, деякі статті витрат є завищеними, оскільки не відповідають пунктам 15, 17 та 21 Порядку № 1010.

(57) Так, розмір витрат, які б мало включити КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" до калькуляцій, відображено у таблиці № 2.

Таблиця № 2

Статті витрат	Розмір витрат, які б мало включити КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" до калькуляцій		Завищення витрат, %
	всього (тис. грн)	на 1 м. куб. (грн)	
послуги з вивезення твердих побутових відходів			
адміністративні витрати	474,9	1,37	1,14
витрати зі збуту послуг	158,3	0,18	1,216
послуги з вивезення рідких побутових відходів			
адміністративні витрати	6,27	2,99	1,75
витрати зі збуту послуг	2,09	1,00	2,86
рентабельність (для бюджетних установ) – 15 %		16,46	5,8
рентабельність (для інших споживачів) – 50 %		54,87	5,59
послуги з вивезення великогабаритних відходів			
адміністративні витрати	123,585	9,36	1,75
витрати зі збуту послуг	41,195	3,12	6,35

(58) Отже, всупереч вимогам Порядку № 1010, КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" включило завищені розміри витрат до тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, а саме:

- до тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів включено завищені розміри адміністративних витрат та витрат із збуту послуг;
- до тарифів на послуги з вивезення рідких побутових відходів включено завищені розміри адміністративних витрат та витрат із збуту послуг, а також рівень рентабельності;

- до тарифів на послуги з вивезення великогабаритних побутових відходів включено завищені розміри адміністративних витрат та витрат із збуту послуг.

- (59) З огляду на вищезазначене встановлені Рішенням № 491-VII тарифи на послуги з вивезення твердих, рідких, великогабаритних побутових відходів не мають достатнього економічного обґрунтування, оскільки рівні адміністративних витрат, витрат на збут, а також рівень рентабельності перевищують рівні, обмежені пунктами 15, 17, 21 Порядку № 1010 (в редакції, чинній на момент затвердження таких тарифів).
- (60) Відповідно до частини третьої статті 20 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживач зобов'язаний оплачувати житлово-комунальні послуги у строки, встановлені договором або законом.
- (61) За інформацією КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" (лист від 17.04.2019 № 263) станом на 01.01.2017 ним укладено 8 201 договорів зі споживачами послуг з вивезення побутових відходів, станом на 01.01.2018 – 10 350 договорів, станом на 01.01.2019 – 11 566 договорів.
- (62) Отже, споживачі, які уклали договори з КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" за досліджуваний період, отримували послуги з вивезення побутових відходів за завищеними, економічно необґрунтованими тарифами.
- (63) Таким чином, КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" включило завищені розміри деяких витрат до тарифів на послуги з вивезення твердих, рідких, великогабаритних побутових відходів, встановлені Рішенням № 491-VII, застосування яких у розрахунках зі споживачами призвело до ущемлення інтересів цих споживачів.
- (64) Такі дії КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" були б неможливі за умов існування конкуренції на ринку послуг з вивезення побутових відходів, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (65) Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (66) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

(67) Отже, дії КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС", які полягають у включенні:

- завищених розмірів адміністративних витрат, витрат із збуту послуг до тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів;
 - завищених розмірів адміністративних витрат, витрат із збуту послуг, рівня рентабельності до тарифів на послуги з вивезення рідких побутових відходів;
 - завищених розмірів адміністративних витрат, витрат із збуту послуг до тарифів на послуги з вивезення великогабаритних побутових відходів,
- які діяли протягом 01.05.2017 - 30.04.2019, є порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченими пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(68) Адміністративна колегія Відділення рішенням від 26.08.2021 № 70/85-р/к постановила:

- визнати, що КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" за результатами діяльності в період з 01.05.2017 по 30.04.2019 займало монопольне (домінуюче) становище ринку послуг з вивезення побутових відходів у межах території населених пунктів, які були підпорядковані Зміївській міській раді, Зідківській селищній раді, Задонецькій, Лиманській, Борівській, Чемужівській, Таранівській, Тимченківській, Соколівській, Геніївській, Нижньобишкінській, Бірківській, Шелудьківській, Скрипайвській сільським радам, з часткою 100 відсотків;
- визнати дії КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС", які полягають у включенні завищених розмірів адміністративних витрат, витрат із збуту послуг до тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів, які діяли з 01.05.2017 по 30.04.2019, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку;
- відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень;
- зобов'язати КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведеного в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, про що в 2-місячний термін з дня отримання рішення повідомити Відділення із наданням копій підтверджуючих документів;

- визнати дії КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС", які полягають у включенні завищених розмірів адміністративних витрат, витрат із збуту послуг, рівня рентабельності до тарифів на послуги з вивезення рідких побутових відходів, які діяли з 01.05.2017 по 30.04.2019, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку;
 - відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, наведене в пункті 5 резолютивної частини цього рішення, накласти на КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень;
 - зобов'язати КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведеного в пункті 5 резолютивної частини цього рішення, про що в 2-місячний термін з дня отримання рішення повідомити Відділення із наданням копій підтверджуючих документів;
 - визнати дії КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС", які полягають у включенні завищених розмірів адміністративних витрат, витрат із збуту послуг до тарифів на послуги з вивезення великогабаритних побутових відходів, які діяли з 01.05.2017 по 30.04.2019, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку;
 - відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, наведене в пункті 8 резолютивної частини цього рішення, накласти на КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень;
 - зобов'язати КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведеного в пункті 8 резолютивної частини цього рішення, про що в 2-місячний термін з дня отримання рішення повідомити Відділення із наданням копій підтверджуючих документів.
- (69) Листом від 20.09.2019 № 629 (вх. від 07.10.2019 № 5634) КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" повідомило, що рішенням Райради від 05.04.2019 № 1081-VII "Про встановлення тарифів на послуги з вивезення твердих, рідких та великогабаритних відходів для комунального підприємства "Зміїв-сервіс" Зміївської районної ради Харківської області" встановлені

нові тарифи на послуги з вивезення твердих, рідких та великогабаритних побутових відходів, які діють з 01.05.2019.

- (70) Враховуючи зазначене, а також зміни в законодавстві, а саме прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 318, якою внесені зміни до Порядку № 1010, зокрема, викладені в новій редакції пункти 12 – 21, порушення КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" припинено.

5. Правова кваліфікація дій Відповідача.

- (70) Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (71) Забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.
- (72) Легітимація порушень законодавства про захист економічної конкуренції виникає у випадку підтвердження правомірності протиправних дій суб'єкта господарювання відповідним актом органу влади чи органу місцевого самоврядування.
- (73) Діяння, передбачені статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», не мають самостійного антиконкурентного ефекту. Однак, вони роблять більш імовірними або посилюють суспільно шкідливі наслідки тих порушень законодавства про захист економічної конкуренції, які легітимують.
- (74) Таким чином, Райрада, встановивши Рішенням № 491-VII завищені тарифи на послуги з вивезення твердих, рідких, великогабаритних побутових відходів, які надавало КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС", легітимувала вчинення ним порушень законодавства про захист економічної конкуренції, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку.
- (75) Такі дії Райради є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме, легітимації вчинення КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів, що

призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (71) На подання про попередні висновки у Справі, направлене разом із супровідним листом від 07.12.2021 № 70-02/1-10128, Райрада не надала заперечень та зауважень.

6. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення

- (72) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доводиться те, що дії Райради, які полягають у встановленні рішенням від 13.04.2017 № 491-VII "Про встановлення тарифів на послуги з вивезення твердих, рідких та великогабаритних відходів для КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" ЗМІЇВСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ" завищених тарифів на послуги з вивезення твердих, рідких, великогабаритних побутових відходів, які надавало КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС", є антиконкурентними діями органу місцевого самоврядування, а саме легітимацією вчинення КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (73) Такі дії Райради становлять порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, заборонених відповідно до статті 17, пункту 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України, № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії Зміївської районної ради Харківської області, які полягали у встановленні рішенням від 13.04.2017 № 491-VII "Про встановлення тарифів на послуги з вивезення твердих, рідких та великогабаритних відходів для КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" ЗМІЇВСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ" завищених тарифів на послуги з вивезення твердих, рідких, великогабаритних побутових відходів, які надавало КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС", порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме легітимації вчинення КП "ЗМІЇВ-СЕРВІС" порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Головуючий колегії

Владислав РУМ'ЯНЦЕВ